

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 21 grudnia 2025 r.

ZSS.422.18.2025.KT

(w odpowiedzi należy podać ten znak sprawy)

Szanowny Pan
Andrzej Domański
Minister Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

stosownie do art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2023 r. poz. 292), pragnę przedstawić Panu Ministrowi ocenę Rzecznika Praw Dziecka zmierzającą do zapewnienia skutecznej ochrony prawa każdego dziecka do godziwych warunków socjalnych, dotyczącą preferencyjnego obliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych.

Na podstawie art. 6 ust. 4d ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.; dalej: ustawa o PIT), w przypadku, o którym mowa w ust. 4c, podatek jest określany w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci, z uwzględnieniem art. 7, przy czym do sumy tych dochodów nie wlicza się dochodów (przychodów) opodatkowanych w sposób zryczałtowany na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Przypadek, o którym mowa w ust. 4c (w art. 6 ustawy o PIT) polega na tym, iż od dochodów jednego rodzica lub opiekuna prawnego, podlegającego obowiązkowi podatkowemu, o którym mowa w art. 3 ust.1 (ustawy o PIT), wychowującego dzieci:

- 1) małoletnie,

2) pełnoletnie, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną,

3) pełnoletnie do ukończenia 25. roku życia, uczące się w szkołach, o których mowa w przepisach regulujących system oświatowy lub szkolnictwo wyższe, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innym państwie

- podatek może być określony zgodnie z ust. 4d na wniosek wyrażony w rocznym zeznaniu podatkowym. Przypadek ten dotyczy osób samotnie wychowujących dziecko, za które uważa się zgodnie z ustawą o PIT rodzica biologicznego lub przysposabiającego albo opiekuna prawnego, jeżeli rodzic lub opiekun prawny jest panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem albo osobą, w stosunku do której sąd orzekł separację w rozumieniu odrębnych przepisów albo osobą pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli jej małżonek został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności.

W przedstawionym stanie, z preferencyjnego opodatkowania na zasadach określonych dla osób samotnie wychowujących dzieci nie skorzysta podatnik - rodzic w trakcie rozwodu.

Sytuacja faktyczna rodzica rozwodzącego się, który w czasie nierzadko kilkuletniego postępowania sądowego faktycznie w pojedynkę w pełni lub w przeważającej mierze wychowuje dziecko bez udziału drugiego rodzica i stale na co dzień troszczy się o rozwój emocjonalny dziecka i jego byt materialny nie odbiega od sytuacji „panny, kawalera, wdowy, wdowca, rozwódki, rozwodnika albo osoby, w stosunku do której sąd orzekł separację albo osoby pozostającej w związku małżeńskim, jeżeli jej małżonek został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności”. Przypadki takie są sygnalizowane do Biura Rzecznika Praw Dziecka. Obowiązująca regulacja nie odpowiada zatem na zapotrzebowanie adresatów prawa wyróżniających się cechą „samotnego wychowywania dziecka”. Nie wszystkie bowiem osoby faktycznie samotnie wychowujące dzieci mają możliwość skorzystania z preferencyjnego obliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych.

Bez wątplenia przyjęta w ustawie o PIT definicja osoby samotnie wychowującej dziecko posługuje się obiektywnymi i dającymi się łatwo ustalić przesłankami, takimi jak stan cywilny,

fakt pozbawienia praw rodzicielskich, czy okoliczność pozbawienia wolności, które wskazują na samotne wychowanie dziecka. Jednak w mojej ocenie skorzystanie z możliwości preferencyjnego rozliczenia winni mieć wszyscy rodzice faktycznie samotnie wychowujący dzieci, którzy nie wykonują w tym samym czasie i w tym samym miejscu w stosunku do dziecka czynności przy współdziałaniu drugiego rodzica, składających się na proces wychowania dziecka. Ich sytuacja rodzinna i życiowa mogłaby podlegać indywidualnej ocenie organu podatkowego, tak jak indywidualnej ocenie podlega sytuacja podatnika w przypadku uruchomienia przez niego mechanizmu ulg w spłacie zobowiązań podatkowych.

Mając na uwadze powyższe, zwracam się do Pana Ministra z prośbą o przedstawienie stanowiska odnośnie do poruszonej problematyki.

Z wyrazami szacunku

Monika Horna-Cieślak

Rzecznik Praw Dziecka

/wydane w postaci elektronicznej i podpisane
kwalifikowanym podpisem elektronicznym/